

Otomotiv Sanayiinde İşbirlikleri II: “Endüstriyel Tasarım ve Ürün Geliştirme”

Açılış Konuşması

Tufan Ünal
TÜSİAD Yönetim Kurulu Üyesi

22 Ekim 2004
Sabancı Center, İstanbul

Çok değerli konuklar, saygıdeğer basın mensupları;

Geçtiğimiz iki yıl Türkiye’de çok başarılı bir performans sergilendi, ekonomik performans sergilendi. Enflasyon hızla aşağı çekildi, üretim ve yatırım hamlesi gerçekleşti, 2004’ün ilk yarısına ilişkin göstergeler, düşük enflasyon-yüksek büyüme trendinin devam ettiğini gösteriyor. Yurtdışı ekonomik piyasalardaki bütün olumsuz gelişmelere karşın olumlu ekonomik beklentiler de devam ediyor. Üretimdeki hızlı artışa bağlı olarak dış açık ve yüksek petrol fiyatlarına rağmen dalgalı kur rejimiyle birlikte Türkiye geçmiş tecrübelerinin tam tersine enflasyon hedefini tutturma yolunda kararlılıkla devam ediyor. Bu olumlu gidişte hiç kuşkusuz özel sektörün muhteşem yatırım hamlesinin de büyük payı var. 2004’ün ilk çeyreğinde, özel sektörün yatırımları %60.6 arttı. Özel sektör makine teçhizat yatırımlarının artış hızı ise %89.6 oldu. Yatırımlardaki, özellikle de makine teçhizat yatırımlarındaki bu artış beraberinde verimlilik artışı getiriyor. Türkiye, üç sene önceye oranla yaklaşık %30 daha verimli üretim yapıyor. Bunun sonucu olarak da şirketlerimiz uluslararası rekabette daha başarılı oluyor. Bunun en büyük kanıtı da yüksek ihracat performansımız. Türkiye’nin ihracatı Ocak-Ağustos döneminde %32 arttı.

Temennimiz Türkiye ekonomisindeki olumlu gelişmelerin ivmelenerak devam etmesi. Ancak bunun bazı önkoşulları olduğunu belirtmeliyim. Bunun da en başında güçlü makroekonomik performansın yatırım ortamının iyileştirilmesi ile desteklenmesi geliyor.

Ancak bugünkü konumuz itibariyle esas altını çizmek istediğim nokta Türkiye’nin artık yeni bir büyüme stratejisini ortaya koyabilmesi. Türkiye’ye yatırım yapmak isteyen yerli-yabancı işadamlarının karşı karşıya olduğu bir konu; hangi sektöre yatırım yapılacağı. Genel anlamda sanayi stratejisi, dünya ölçeğinde artan rekabet koşulları göz önünde bulundurularak bir ülkenin sanayi yapılanmasının güçlü ve zayıf yanlarının tespiti, ülkenin önündeki tehdit ve fırsatları da göz önüne alarak verimliliğini ve rekabet gücünü arttırmaya yönelik olarak değerlendirilmesi ile sürdürülebilir kalkınmayı yakalamak diye özetlenebilir. Benzer bir yaklaşım, sanayinin bütününe teşkil eden alt sektörler için de geçerli bir tanımlama olarak kabul edilebilir, zannediyorum.

21. yüzyılda teknolojik değişimin hızlanması ile bütün dünyada bir paradigma değişikliği gerçekleşiyor. Teknolojiye ve bilgiye dayanan avantaj üstünlükleri rekabeti şekillendirmekte; yeni sektörler ortaya çıkarken mevcut sektörler derin bir yenileme sürecinden geçmekte; şirketler çok daha esnek organizasyon yapılarına doğru kaymakta; sanayiye yaklaşım değişmekte; yoğunlaşan rekabet çok daha aktif politikaların uygulanmasını icap ettirmektedir. Bu yeni sanayileşme değişimi, küresel rekabette ayakta kalabilmek için esnekliği, hızlı yönetebilme yeteneğini ve yeni teknolojileri kullanabilme becerisini şart koşmaktadır. Değişen koşullar altında, sanayileşmede vurgu nicelikten niteliğe kaymakta; beceri geliştirme, kapasite oluşturmaktan daha önemli hale gelmektedir.

Bilinen faktör bileşenleri üzerine kurulmuş olan karşılaştırmalı üstünlükler önemini yitirirken, teknoloji temelli üstünlükler ve bilgi üstünlüğü temeline oturan yeni rekabet kalıpları önem kazanmaktadır. Bununla birlikte çok daha az hiyerarşik yapılanmayla örneklendirilebilecek yeni organizasyon yapılarının ortaya çıkması çok dikkat çekici bir özellik olarak göze çarpmaktadır. Artık firmalar teknolojiyi yoğun olarak kullanan şirketler olarak yeniden yapılanmaktadırlar. Teknolojinin hızlanarak değişmesi ayrıca hem eski sanayi sektörlerinin yeniden yapılanması hem de yeni sanayi sektörlerinin ortaya çıkmasına sebep olmaktadır. Bu çerçevede geleneksel ham maddeler de yeni ham madde türleriyle yer değiştirmektedir.

Politik anlamda da yeni rekabet kavramı yeni sanayi alanlarının şekillenmesi ve düzenlenmesini amaçlayan pro-aktif politikaların üretilmesi ihtiyacını doğurmaktadır.

Teknolojideki bu gelişme ülkeler arasındaki teknoloji ve ürün akışını da değiştirmektedir. Bu bağlamda ulaşım ve iletişim maliyetlerinde görülen düşüşler, İnternet yoluyla çok daha az maliyetlerle bilgiye erişimin artması, bilgi transferinin çok hızlı ve kolay olması bu yeni paradigmanın diğer özellikleri arasında rahatlıkla sayılabilir.

Bu değişimlerin sanayi faaliyetlerine, sanayinin gelişmesini sağlayan bilgi akışına ve ortaya konan sanayi ürününün pazarlanmasına önemli etkileri gözlenmektedir. Süreç içerisinde sanayi üretimi çok daha fazla uzmanlaşan bir yapı haline gelmiştir. Sanayinin bilgiyle ilgili birçok faaliyeti ise yeni kuruluşlar tarafından üstlenilmektedir artık. Sanayinin büyümesinde ve rekabetinin geliştirilmesinde finans, ulaştırma, iletişim gibi değişik özel sektörlerin önemi çok daha ön plana çıkmıştır.

Biraz önce Gündüz Hoca'nın da bahsettiği gibi, son yıllarda yakaladığı çıkış trendi ile uluslararası ölçekte bir üretim üssü olmayı başarma yolunda olan Türk otomotiv sanayinin, bugün gerçek anlamda bir yol ayrımında olduğunu söylemek mümkün. Önümüzdeki yol ayrımında seçim, ya üretim üssü olup yoğun rekabetin yol açtığı düşük kar marjıyla yaşamayı kabul etmek ya da niteliksel bir sıçrama ile ürün geliştirmede çok daha fazla ağırlığını hissettiren, bu sayede yaratılacak katma değer içerisinde çok daha fazla pay alan bir sanayi olmak arasında olacaktır. Yakın gelecekte uluslararası pazarda artan rekabet baskısı altında Türk otomotiv sanayinin tasarım işbirliklerini daha da geliştirmesi gerekecektir.

Ülkemiz, dünya ekonomisindeki değişimler; teknolojinin üretim yapıları, şirket organizasyonu, satış ve pazarlama teknikleri başta olmak üzere, tüm ekonomik ve sosyal hayat üzerinde düzenlemeler olduğu dönüşümler ve Avrupa Birliği'ne üyelik perspektifi içerisinde olan otomotiv sektöründe yeni bir strateji benimsemek zorundadır.

Çoğu kez, başarılı sektörel sanayi ve rekabet stratejileri, söz konusu ülkenin özel koşullarına uygun olarak tasarlanmış politikalar ve kurumsal düzenlemelerden oluşmuştur. Bu başarılı sektörel stratejilerin ortak paydasının ise piyasaya dayalı rekabet, uygun teşvik mekanizmaları, sağlıklı yan sanayi politikaları ve sağlam finansman politikaları gibi temel ilkelere dayandığı görülmektedir. Önemli olan, bu temel ilkelerin bu ülkenin özgün koşullarına uygun olarak doğru olarak adapte edilebilmesi ve en iyi sonucu alabilmeye yönelik uygulamaların yapılabilmesi için gerekli kurumsal altyapının oluşturulmasıdır. Ayrıca stratejimiz ve bağlı politikalarımız belirlenirken bunların uluslararası ticaret düzenlemelerin çok büyük önem kazandığı küresel bir dünyada uygulanacağı da göz ardı edilmemelidir.

Bu yeni ekonomik dönemde otomotiv sektörümüzdeki ana sanayinin yan sanayi ilişkilerinin sağlam bir temele oturtulmasında yukarıdaki gerekçeler ötürüyle çok büyük bir fayda bulunmaktadır. İşte bu nedenle bu konferansı çok önemli buluyor, toplantıyı düzenleyenlere ve siz aktif katılımcılara teşekkürlerimizi arz ediyoruz. Saygılarımla efendim.